

POLITIK

**Atstovas Feigha.
Kalba Lietuviams**

U. S. KONGRESO Atst. Michael A. Feighan Lietuv. Vaduoti Sąjungos surengtame Vasario 16-tos minėjime Sovereign Hotel, Clevelande, pasakė labai reikšmingą kalbą. Jis nurodė kad š. m. Vasario 16 d. Lietuvoje bolševikų praversti rinkimai gali turėti labai rimtų padarinių, jei Amerikos valdžia jų oficialiai nenumersks. Jis priminė Sumner Welles State Departmento vardu 1940 metais pasakytus žodžius, kuriais jis numerkė anuomet bolševikų Lietuvoje įvykdyti rinkimus, ir pabrėžė kad, jei Amerika dar tebesilaiko Welles suminėtų principų tai kaip tik dabar yra laikas juos vėl pakartoti.

Jei anuomet bolševikų rinkiminė komedija buvo numerkėta, o dabar ji nebus numerkėta, yra aišku į kurią pusę žygiuojame.

KALBĖDAMAS apie bendrą tarptautinę padėtį, Feighan priminė komunisto Manuileskio Anglijai mestus kaltinimus dėl Indonezijos. Ta proga jis išsitarė: "Jei Manuileskis mano kad į Indoneziją reikia pasiųsti Jungtinių Tautų komisiją, tai tuo labiau tokią komisiją reikia pasiųsti į Lietuvą." Baigdamas savo kalbą, Feighan pabrėžė: "Mūsų vyriausybė, atsisakydama atimti savo pripažinimą Lietuvai, iškiol netiesioginiai stiprina Lietuvos tautos pasiryžimą kovoti dėl nepriklausomos valstybės atkūrimo. Dabar atėjo laikas tiesiog ir pozityviai padėti Lietuvai jos laisvės kovoje."

JO KALBOS REIKŠMĖ

FEIGHAN'Ų kalba savo atvirumu mums daug ką pasako. Ji mums parodo kaip į Lietuvą bus lygi žiūrėti mums draugai Amerikiečiai ir kaip jie vertina savo vyriausybės dabartinį tyliumą Lietuvos atžvilgiu. Ji taip pat, nors ir netiesiogiai, nurodo kuria kryptimi mes turime veikti ir kur mes galime tikėtis užtartinio.

Ta vieta, be abejojimo, yra Amerikos Kongresas. Feighan pažadėjo savo kalbą įtraukti į Congressional Record, taigi joje išdėstytos mintys turės kiek platesnį reikšmę negu šiaip kuria nors proga pasakytos kalbos.

Atrodo kad mūsų nuosirdžių draugų skaičius Kongrese nuolat auga, o su tuo ir mūsų pozicija Kongrese stiprėja.

Pradžią gera, ir tuo keliu eikime ir toliau.

NAUJO SMURTO ISVAKARĖS?

SIURPIOS žinios apie paskutiniuosius Amerikos kariuomenės vadovybės įsakymus Vokietijoje, atrodo, labai greitai mus privers sukurtis mūsų draugų Kongrese intervencijos.

Sausio 18 d. Angliškų laikraščių laidoje tilpo žinutė, pasak kurios, Amerikos kariuomenė tyrinėsimą Pabaltijo pabėgėlius Vokietijoje, ir tuos kuriuos atras buvus pro-naziais priverstinai gražins namo, kitaip sakant, atiduos į bolševikų mėsinių rankas.

JEI TAI tiesa tai tenka konstatuoti liudną faktą kad ir Amerikos kariuomenės vadovybė Europoje bolševikėja diena iš dienos.

Nereikia būti dideliu išminčium kad žinotum kad paskalos buk Pabaltijo pabėgėlių tarp esąs didelis nuosimintis pro-nazijų, yra komunistų šmeižtas. Pabėgėliai iš bolševikų užimtų kraštų jiems yra rakšintis aktyje. Jie yra gyvi bolševikų žiaurumų liudininkai ir amžini jų priešai, todėl bolševikai taip kruvini ir siekia jų pražūties. Amerikiečiams nesutikus visų pabėgėlių gražinti į bolševikų nasrus, jie emė operuoti kitu principu: jie visų nenori, o nori tiksliai pro-nazijų.

Atrodo kad Amerikiečiai su tuo jau yra sutikę, ir netrukus prasidės pati slykščiausia išsi-

The Ohio War History
Ohio State Museum
Columbus, Ohio

Svedų Princas Carl Johan, Karaliaus Gustavo anukas, atvyko į Ameriką ir apsidėdė su švede laikraštininke, tuo išsižadėdamas savo teisių į sostą.

LIETUVIS REPORTERIS KARDINOLŲ IŠKILMĖJE

Vatikano Mieste, Vasario 18 didelėmis iškilmėmis buvo atlikta pakėlimas į kardinolus 32 arkivyskupų iš įvairių šalių. Tarp jų buvo keturi arkivyskupai iš Amerikos, kurie sugrįžta kardinolais.

Kadangi vienas iš jų keturių kardinolų yra Chicago Arkivyskupas Stritch, todėl Chicago laikraščiai stengėsi turėti Romoje savo atstovus. Vienu iš jų tose ceremonijose buvo Chicago Herald-American religinis reporteris Lietuvis, Stasys Pieža, kuris parupino savo laikraščiu specialius tuos iškilmės aprašymus. Jau šiose iškilmėse buvo paplitę gandai kad sekančios popiežiaus gali būti New Yorko Kardinolas Spellman, bet tai yra tik spekuliacijos.

GEGUŽES 1 IVYKS EUROPOS TAIKOS KONFERENCIJA

Sekretorius Byrnes paskelbė kad manytas šaukti trijų didžiųjų — Amerikos, Anglijos ir Sovietų — ministrų pasitarimas neįvyks, kadangi rengiama taikos konferencija Paryžiuje Gegužės 1 d., kur dalyvaus 21 valstybės atstovai.

Ką darys Amerikos Lietuviai iki tos konferencijos ir ar ten bus atstovaujama Lietuva, kuri irgi yra karo paliesta Europos valstybė?

BELGIJOJE, rinkimuose Vas. 17 laimėjo krikščionių socialistų (katalikų) partija, kuri remia sugrįžimą Karaliaus Leopoldo.

Senate katalikai turi visišką didumą atstovų, tik-tai seime to nelaimėjo, nors ir ten gavo daugiau atstovų negu kuri kita paskira partija.

Gimimo moralės komedija: niekuo nekaltus Pabaltijo žmones pradės tardyti ar jie yra pro-naziai, ar ne, ir jeigu suras kad taip tai sugrąžins bolševikams.

Galima įsivaizduoti koks baisus nusiminimas apims jau ir taip visko nustočius žmones. Pirmą žmogžudžiams buvo atiduota jų tėvynė, o paskui ir jie patys bus atiduoti žmogžudžių pasityčiojimui.

Yra švenčiausia visų Amerikos Lietuvyų pareiga padaryti viską ir pavartoti visas priemones kad ši dangaus keršto šaukianti neteisėbė neįvyktų.

The only Lithuanian Newspaper published in Ohio reaching a very large majority of the 80,000 Lithuanians in the State and 20,000 in Cleveland

Kaina 5c.

CLEVELAND, OHIO FEB.-VASARIO 22, 1946

DIRVA (THE FIELD)

LITHUANIAN WEEKLY

Published every Friday in Cleveland by
Ohio Lithuanian Publishing Co.

6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio

Subscription per Year in Advance
In the United States.....\$2.00
In Canada.....\$3.00

Entered as Second-Class matter December 6th 1915, at the Cleveland Postoffice under the act of March 3, 1879.

(31-mi metai :: 31st year)

Didelis Pavojus Pabaltijo Pabėgėliams Vokietijoje

Sukaktuvių Diena Atnešė Lietuviams Naujus Rupesčius

Vasario 16-tą minint, keliose Lietuvyų kolonijose Lietuvos laisvės byla buvo iškelta labiau negu kur kitur, kadangi tose kolonijose kalbėtojais buvo U. S. Kongreso nariai iš Washingtono.

Clevelande, Vasario 16-tą, LVS skyriaus surengtame paminėjime kalbėjo Kongreso Atstovas Michael A. Feighan, kuris pasakė kad DABAR yra laikas stumti pirmyn Lietuvos laisvės klausimą Washington, turint Prez. Roosevelt, turint State Departmento ir pagaliau paties Prez. Trumano duotus prižadus kad mažos tautos — kartu ir Lietuva — negali būti niekieno pavergtos.

Chicagoje, Vasario 17 d., Morrison viešbutyje Amerikos Lietuvyų Misijos surengtame didingame paminėjime kalbėjo Senatorius Willis ir Atstovas Kelly — tie du Kongreso nariai kurie įnešė Kongrese rezoliucijas reikalaujancias Lietuvos teisių apgynimo ir nepriklausomybės atsteigimo.

Kitose kolonijose buvo surengta įvairių organizacijų Vasario 16-tos paminėjimai ir ten taip pat turėta žymių Amerikiečių, kurie kėlė Lietuvos nepriklausomybės gynimo klausimą ir įrodinėjo kad Lietuva vėl turi būti atstatyta nepriklausoma Valstybe.

Protestuokim prieš tai!

Žiniomis iš Frankfurto (Vokietija), Amerikos kariuomenė pradėjus tyrinėjimą Pabaltijo pabėgėlių stovyklose tikslu nustatyti kurie iš jų yra pro-naziai ir kurie ne. Tie kurie bus surasti esą pro-naziai, bus pašalinti iš UNRRA aprūpinamų stovyklų ir bus prievartai sugrąžinti į savo šalis, kitaip sakant, išduoti bolševikams. Tokių "įtartinųjų" esą apie 90,000.

Jei tas bolševikiškas planas bus įgyvendintas, dar keliasdešimt tūkstančių nelaimingų Pabaltijo gyventojų, kurie tikėjosi surasti prieglaudą pas Amerikiečius, bus be pasigailėjimo atiduoti mirčiai ir kankynėms.

Reikia tik stebėtis kad Amerikos kariuomenės vadovybė taip lengvai pasiduoda bolševikų propagandai ir taip greit yra linkus nelaimingiems žmonėms pritaikyti bolševikiškus kankinimo metodus.

Jei kas yra pro-naziai tai pirmoje eilėje patys bolševikai. Ne tik delto kad komunizmas tėra nazizmo vyresnysis brolis, bet ir delto kad bolševikai apie dvejus metus buvo savanoriai nazių sąjungininkai. Pabaltijo valstybės gi tebuvo nelaimingos dviejų banditų — Stalino ir Hitlerio — aukos. Šito akivaizdoje, jei Amerikos kariuomenė tikrai nutartų išduoti Pabaltijo pabėgėlius bolševikams, pasiremdama pačių bolševikų sugalvotu prigavimu šmeižtu kad tie pabėgėliai yra pro-naziai, ji pati susiteptų nekaltų ir nelaimingų aukų krauju.

Štai yra darbas — bendras reikalas — Amerikos Lietuvyų Misijos ir Amerikos Lietuvyų Tarybos — siųsti delegaciją į Washingtoną ir ten pareikšti Amerikos Lietuvyų piliečių protestą prieš tokį pasimojimą su karo nukankintomis aukomis. Gana žudyti žmones, kuomet karas pasibaigė, bet Amerikos valdininkai dar nepatenkinti kitų žmonių kančiomis!

Lietuvių kolonijos šaukite viešus mitingus išnešimui protestų prieš tai — ir savo protestų rezoliucijas siųskit kartu ir savo Kongresmanams, ne tik valdžiai.

Jeigu Amerikos valdžia bus ant tiek žiauri kad daleisti jos nekaltus žmones atiduoti į kruvinų bolševikų nagus, jos tas tikėjimas Rusams galutinai privės pačius Amerikiečius prie baisaus galo. Laikas jau atsiderinti akis,

RUSAI VIS KABINOSI SI Į BRITUS

UNO konferencijoje bolševikų atstovai vėl iškėlė naują kaltinimą Anglijai — kad Lenkų kareiviai laikomi Italijoje esą siunčiami į šiaurinę Italiją linkui Jugoslavijos sienos, Jugoslavijos užpuolimui. Tas anot Rusų esą grąsinimas taiduoti jų tėvynę, o paskui ir jie patys bus atiduoti žmogžudžių pasityčiojimui.

Yra švenčiausia visų Amerikos Lietuvyų pareiga padaryti viską ir pavartoti visas priemones kad ši dangaus keršto šaukianti neteisėbė neįvyktų.

UNO konferencijoje baigėsi su maža nauda, pilnai prisiklausius Maskvos klasičių atstovų kaltinimų kitiems. Taip sovietai išvenė kaltinimų jiems už pavergimą visos rytinės Europos.

UNO saugumo taryba susižiūso New Yorko Ko-vo 21, pranešimas sako.

NAUJĄ ANGLIJĄ Vasario 20 užklupo smarki sniego puga, padarydama daug nuostolių. Žuvo apie 10 žmonių.

Malkos už Operos Tikietus Vokietijoje

Kiel mieste, Vokietijoje, publika norėdama ineiti pamatyti operą turi atnešti ir malkų, tik taip gauna pirkti tikietą. Malkos reikalingos operos namo įšildymui žiemos metu.

VASARIO 16-TOS PROKLAMACIJOS

Gautomis žiniomis, šių metų Vasario 16-tos proga išleido proklamcijas keturių valstijų gubernatoriai: Maryland valstijoje, priimta tvarka, kur pirmiausia buvo įvesta Lietuvos Nepriklausomybės Diena, proklamcija buvo išleista reguliariu budu.

Kitos proklamcijos išleista Ohio, Illinois ir Massachusetts gubernatorių specialiai.

Gal paaiškės kad ir kitose valstijose buvo proklamcijos išleistos, tik tuo tarpu apie tai negauta žinių.

BOLŠEVIKAI VOGĖ ATOMINĖS BOMBOS PASLAPTĮ

Amerikos spauda "iškėlė" viešumon Rusijos šnipų pastangas pavogti atominės bombos paslaptį per Kanadą, kuri su Amerika ir Anglija yra atominės bombos paslapties laikytoja.

Paaiškėjo kad Sovietų vyriausybė skyrė neribotas sumas pinigų savo šnipams kad jie nežiurint visų kaštų išgautų atominės bombos paslaptį. Tam tikrus davinius jau išgavo, pavedant Sovietų ministrui Kanadoje. Sąsąjyje su tuo suimta 22 Kanados piliečiai.

Sykiu dėta visos pastangos gauti tą paslaptį ir šioje šalyje. Sekr. Byrnes paskelbė kad tuo tarpu ši paslaptis yra saugi Amerikos Rusų šnipų darbus gauta pereitą rudenį, bet jos laikyta paslapyje.

Nors ši vagystė yra didelės reikšmės, tačiau Sekretorius Byrnes ir ją slepia ir bijodamas "sugadinti" su Sovietais santykius, nenori net minėti Rusijos vardo, savo "svetima valstybė" tą vagystę vykdė.

Gauta žinių kad Sovietų šnipai stengėsi nupirkti Kanados judojoj rinkoj uranum, kuris yra atominės bombos jėga.

Tuo tarpu šioje šalyje dalis bolševikams pasidavė, net žymių žmonių, varu verčia kad Rusijai turi būti išduota atomo paslaptis; esą ji baimindamasi Amerikos stengiasi išgauti tą paslaptį savo apsaugai.

Tokie žmonės, jeigu tik turėtų teisę, skubiai išduotų sovietams savo šalies paslaptis. Vienas tokių yra Joseph E. Davies, pirmiau

buvęs U. S. ambasadorium Rusijoje.

Šiam skandalui kilus, iš Maskvos paskelbta jog Kanadoje gauta informacija, esanti mažos vertės. Matomai tą jau patyrė ir pripažino. Bet kai buvo vos tik pačiupe tas bereikšmės informacijos ir nežinojo dar ką gavo, pereitą rudenį jau buvo pradėję girtis kad tuoj turėsį savo atominę bombą.

PLIENO STREIKAS PASIBAIGĖ

Vasario 16 baigėsi plieno darbininkų streikas, pirmiausia didžiajai United States Steel Corp. sutikus priimti Prez. Trumano pasiūlymą pakelti darbininkams po 18% valandai.

Po to palengva pradėjo pasirašyti sutartis ir kitos plieno kompanijos. Dar ne visos baigė su darbininkais susitarti, tačiau reikia laikyti 750,000 plieno darbininkų streiką visai pasibaigusiu.

Detroit, Mich.—Nors tęsiama derybos General Motors Corp. su uniija, tačiau šis streikas dar nesibaigia. Tikrinama kad gali jis pasibaigti ir kelias dienas.

Visos šalies telefono tarnautojai nubalsavo streikuoti už didesnes algas. Su telefono kompanijomis veda derybas.

Apie didesnių algų reikalavimą kalba ir geležinkelinių bei angliakasyklų darbininkų uniija vadai.

Sako, geležinkelių streikas gali būti išauktas bėgyje 10 dienų.

grėsia finansinė katastrofa ir visiškai sugniužimas.

Iš viso, ne tik politiniu bet ir ekonominiu požiūriu visa Europa klausia: o kas rytoj?

EKONOMIKA

Vengrijos Infliacija

KALBANT apie infliaciją Amerikoje, mūsų žvilgsnis nenoromis nuklysta į Europą.

Ten šalis kurioje viešpatuoja didžiausia infliacija yra Vengrija. Vengrų pinigai — pengė — prieš karą buvo vertas \$20, bet Lapkričio viduryje praėjusiais metais už dolari mokėjo 50,000 pengė, savaitę vėliau — 100,000, o Gruodžio viduryje — 275,000.

Krautuvės kelis sykius per dieną keičia savo prekių kainas, o kaime visos operacijos atliekamos mainų keliu.

Dolaris Budapešte yra visagalis, ir nedaugelis Budapešte gyvenančių Amerikiečių yra didžiausi aristokratai.

BUDAPESTAS, giliai Rusų kariuomenės užnugaryje, nors ir gerokai sugriautas, savo prabanga nedaug ką teatsilieka nuo prieškarinio Budapešto. Tai yra tikrai nepaprastas reiškinys, nes kitos Europos sostinės, palyginus jas su prieškariniu standartu, yra visai nusususios. Budapeštas tebėra pilnas naktinių paslinksminių vietų, kuriose tebeskamba czardaszas, liejasi šampanas ir aidi juokas.

TACIAU tos visos vietos elniam piliečių yra neįpraimos. Tik Amerikiečiai ir po karo praturtėję spekuliantai gali jas lankyti ir mokėti kuone milijonines pengė sumas. Dolariais betgi tas viskas kaštuoja ne tiek daug. Sakysim, geriausia vakarienė viename puikiausių Budapešto restoranų tekaštuoja apie \$1.80.

Už dolarius, bet tik už dolarius, galima gauti ir įvairius kitus prabangos dalykus — puošnius kailinius, automobilį, auksinį laikrodį, ir tt.

ZEMĖS REFORMA

1945 METŲ pavasarį Vengrijoje buvo pravesta žemės reforma. Milžiniški dvarai — jie buvo išdalinti mažesniems ir bežemiems — išnyko, o su jais žlugo ir senosios didikų šeimos. Dauguma jų paliko savo dvarus, ir susirinkusios savo brangenybes ir kitus reikmenis daiktus, persikėlė gyventi į miestus.

Senoji feodalinė Vengrija žuvo ir jos vietoje mėgina atsikelti nauja Vengrija. Ar jai tai pasiseks parodys ateitis.

DABARTINIŲ metu į vadinamą smulkųjų žemvaldžių partiją, greta ukinkų, yra taip pat susisipietę bankininkai, advokatai, kunigai ir darbininkai — visi kurie nori išgelbėti kraštą nuo komunizmo.

Pereitų metų Lapkričio mėnesį įvykusiuose rinkimuose smulkieji žemvaldžiai gavo 60 nuos. visų balsų.

Vengriją valdo koalicinė vyriausybė, kurios ministru pirmininku yra Zoltan Tildy. Jos darbas betgi vyksta labai sunkiai, nes bolševikų karinė administracija koalicinę Vengrijos valdžią visai maltretuoja, ir, rodos, greičiau nori ją užkenti negu padėti.

KAS TOLIAU?

KARO metu Vengrija buvo baisiausia apiplėšta. Pradžioje ją plėšė Vokiečiai, o paskui dar pribagė Rusai. Pastarieji, negalėdami Vengrijos pavergti politiskai, nori ją pasmaugti ekonomiskai.

Galima drąsiai pasakyti kad jei Rusijos ekonominė diktatura Vengrijoje nebus sutrumpinta, Vengrijai neišvengiamai

Pabaiga šia pat

Mirgu Marga

Rašo Kugis Mugis.

PASAULIO valstybių konfencija Londone pasibaigė.

Kiekvieną teisingą žmogų stebino begėdiška komunistinės Rusijos drąsa kaltinti Angliją ir Prancūziją dėl tariamo pavojaus pasaulio taikai.

Maskva gyvulišku būdu pasmaugė Pabaltijo valstybes ir smaugia šimtą milijonų mažų Rytinės Europos šalių žmonių, bet pati drąsta šaukti "vilkas, vilkas!" ant kitų!

Kas liudna, demokratinio pasaulio vadų tarpe nesirado nei vieno kuris būtų drėbęs begėdžių veidais tiesos žodį.

AUKSCIAU pasakyto akivaizdoje, tenka prisiminti Amerikonių posakį: "Duok niekšui ganėtinai virvės, ir jis galiausiai pasikars". Demokratinio pasaulio vadai gal ir mano, tegul niekšas ima kiek nori virvės — jo gyvenimo pabaiga vistiek baigsis kartuvėmis.

PIRMAME švedijoje leidžiamame "The Baltic Review" numeryje, Prof. Lingis prisimena Lietuvių Liaudies pasakose įprotį Vokiečius vaizduoti "striuko-buko" velnio pavidalu. Žymus Vokietis rašytojas, Heinrich Mann, mūsų protevių išmintį patvirtina.

Amerikos Kongreso knygyne apie Vokiečius aną dieną kalbėdamas, jis prisiminė kaip Vokietis Liuteris su velniu sakėsi kovoje, ir kaip Vokietis poetas Goethe savo Faustą vaizdavo Mefistofeliui velniui pasidavusiu.

Vokiečių įgimtyje, sako, yra velniškumo savybė, kuri žmogišką esybę parduoda šetonui už troškimą valdyti kitas tautas ir svetimus turtus. Štai kodėl Vokietis su ginklu rankoje — žvėris.

LIETUVIAI šiuo atžvilgiu išlaiko žmogiškumo kvotimus. Kada velnio apėstas Hitleris pasaulį Lietuvai pulti Lenkiją ir pasiuntė Vilnių, Prezidentas Smetona griežtai to atsisakė. Hitlerio ranka paėmė Maskvos Kriugodurovas.

ISTORIJA, sakoma, pasikartoja, ir yra žmonių manančių kad įvykiai paseks I Pasaulinio Karo raidą. Sako, jau turime streikų bangą, ateis maža krizė, po kurios įsiviešpatuos Coolidge tipo gerovė, o šia sugriauš didelė krizė, kuriai pagydyti reikės kitos Naujos Dalybos. Po to — Trečias Pasaulinis Karas.

AR TAIP BUS? Tarp pirmojo pokarinio pasaulio ir dabartinio yra skirtumų. Tada turėjome pergale su taikos viltimi, dabar turime pergale be tos vilties. Tada Amerikoniui atmetė Prez. Wilsono idealizmą ir Tautų Sąjungą, dabar nuolankiau Maskvos "praktikumui" ir net bijo pagalvoti apie pasitraukimą iš UNO, kuri užėmė Tautų Sąjungos vietą.

Amerikos viduje turime istatymų kurių tikslas mus nuo krizės ir netikros gerovės apsaugoti.

LIETUVOS klausima jokio pasikartojimo nėra. Po pirmojo karo, mūsų tautos viltys skaisčiai sužibėjo. Po šio — jos sublukusios.

Kuomet tada pakilusia dvasia dainuodavom, "Vilniaus kalneliai, sveikiname jus", arba, "Ei, pasauli!", dabar mūsų poetai tik ilgisi tėvynės ir klausia: "Kodel?" "Kada", "Kas bus?"

NE — istorija nepasikartoja. Ji eina nenusėjamais keliais. Prieš ką Amerika ginkluojasi? Prieš ką Rusija ginkluojasi?

Ar Lietuvį tauta ir šimtas milijonų Rytų Europos žmonių sutiks nešti nežmoniška Maskvos barbarų jungą?

Lietuva Tironų Pančiuose

LIETUVOS
PAVERGIMAS

(Tęsinys iš pereinamo nr.)

3. Vilnius Maskvos rankose

Rugsėjo 17 dieną sovietų Raudonoji Armija be kovų įvygiavo į Vilnių ir užėmė visą Vilniaus kraštą, atkėlus Sovietų Sąjungos sienas ties Vieviu... Po kelių dienų įvykusių Ribentropo-Molotovo susitarimu Vilniaus miestas ir jo sritis galutinai perėjo Sovietų Sąjungos įtakon. Šiuo faktu raktas į Vilnių atsirado Maskvos rankose, o Lietuvos politinė padėtis iš pagrindų pasikeitė.

Galingos Sovietų Sąjungos atsiradimas prie Lietuvos sienų savaime turėjo atsliepti į šių dviejų valstybių santykius, kurie iki to laiko buvo labai draugiški, pilni abipalio pasitikėjimo, be dėmės ir be priekaištų. Mat, neturint bendrų sienų, neturėta ir daug reikalų: taigi, kaip atskirų asmenų gyvenime taip ir tautų — tolimesnėji kaimynai visada yra geresniuose santykiuose negu gyvena viename kieme. Ir Lietuva buvo toliau nuo Sovietų Sąjungos, retai su ja tesimatė, mažai apie ją žinojo... ir, išanksto žinodama kad nėra ko iš jos pasimokyti, mažai ja ir tesiinteresavo. Pagaliau socialinių santvarkų skirtingumas ir režimų nevienodumas irgi sudarė daug kliūčių artimesniems santykiams. Mat, komunistinė veikla, Maskvos šelpiama ir diriguojama, Lietuvoje buvo griežtai uždrausta, kaip priešinga Lietuvos nepriklausomybės interesams. Iš Maskvos ateinanti komunistinė propaganda — kokiomis formomis ji besireiškė — buvo visomis priemonėmis naikinama. Savaime aišku kad Maskva į visą tai nežiūrėjo malonia akimi.

Nežiūrint visų labai didelių priešingumų tarp Lietuvos ir Sovietų Sąjungos režimų ir pažiūrų į įvairius klausimus, vis dėlto šios dvi valstybės išgyveno 20 metų be jokių rimtesnių nesusipratimų. 1920 metų Liepos 12 d. pasirašytos sutarties pagrindu Lietuva savo galimūmų ribose gražiai bendradarbiavo su Sovietų Sąjunga, palaikė sveikus diplomatinis ryšius ir šokių-tokių prekybinius santykius. Ta sutartimi Sovietų Sąjunga atsisakė amžiams nuo visų teisių į Lietuvą ir iškilmingai pasižadėjo nesikišti į Lietuvos vidaus gyvenimą.

Vėliau (1926) sudarytas tarp Lietuvos ir Sovietų Sąjungos nepuolimo paktas ir dar vėliau (1933) agresoriui apibrėžti sutartis paryškino abiejų valstybių gerą valią, pastiprino jų gerų santykių pagrindus ir pakartotinai davė progos abiem šalims pareikšti jog jos jokiais būdais nepažeis viena antros politinės Nepriklausomybės ir atidžiai gerbs suverenumą.

Ir štai dabar, Sovietų Sąjungai sudarius bendrą sieną su Lietuva, tuoj pat iškilo klausimas kokiuose rėmuose rutuliuosis toliau šių valstybių santykiai. Jei ir nebūvo dar visiškai aišku, tai bent buvo jau galima spėti kad pasikeitus Sovietų Sąjungos politinė padėtis būtina išsąuks pasikeitimų ir jos santykiuose su Lietuva. Kokias galutines formas tas santykių pasikeitimas įgys, niekas negalėjo tikrai pasakyti; bet iš Sovietų Sąjungos politikos naujo pakrypimo, pasireiškusio Lenkijos užpuolimu ir labai keistu bendradarbiavimu su Hitlerine Vokietija, galima buvo padaryti išvadą kad Sovietų Sąjungą perėjo prie įžengios politikos (power politics) ir grįžta į Petro Didžiojo kelius, į tuos kelius kuriais Pabaltijo tautoms buvo atnešta Rusų vergija.

Taigi perspektyvos nebuvo šviesios: sąlygos kurios įgalino 1918 metais Lietuvą atstatyti, dabar po Lenkijos žlugimo, atrodo išnykusios. Vadinasi, ir Lietuvos nepriklausomybės politinis pagrindas labai ir labai susilpnėjo.

Bet ką tada turėjo Lietuva daryti? Buvo tuo metu Lietuvoje žmonių kurie siūlė tuoj pat mesti Lietuvai Vokietijos glėbį. Mestis tigro nasruosna, kad apsisaugojus nuo meškos? Juk Vokietijos apėitai Lietuvos atžvilgiu buvo niekuo nemažesni už Sovietų Sąjungos. Vokietijos planai "Drang nach Osten" ejo per Lietuvos žemę, ir Lietuva būtų buvusi jos sekantis grobis.

Lietuvai buvo pastatyta — galima sakyti — dilema:

Štai ką Amerika Gauna iš Anglų už Lend-Lease

Šimtai moterų su kūdikiais priėmė Ameriką iš Anglijos — visos Amerikiečių karių žmonos, kurios atvažiavo pas savo vyrus, kuriuos apsidėdė Amerikos kariuomenė apsiūvusi Anglijoje. Tai ką Amerika gavo už savo Lend-Lease.

išnykti, kaip valstybei, arba Sovietų Sąjungos nasruose arba po Vokietijos bato. Ir čia reikia atvirai pasakyti kad, taip Lietuvos likimo klausimą statant, nemaža dalis Lietuviškosios inteligentijos buvo linkus greičiau pasiduoti Sovietų Rusijai, bet ne Hitlerio Vokietijai. Aš drįsčiau sakyti kad dauguma tų žmonių kurie turėjo įtakos Lietuvos užsienio politikai ir stovėjo arti užsienių reikalų ministerijos, buvo prieš Vokiečius ir už sovietus. Žinoma, pasirinkti niekas Lietuvai neleido, bet samprotavimas buvo maždaug šitoks: sovietai, girdi, yra žemesnės kultūros už Lietuvius, tat mums prieš juos bus lengviau laikytis ir nepasiduoti nutautinimui; be to, jie nesą nacionalistai ir kitų tautų nutautinimo politikos neveda. Gi Vokiečiai savo nacionalsocializmo teorijomis tuoj pat mus ir mūsų žemę sugermanizuotų ir išnaikintų taip kaip jie išnaikino Lietuvius Senprūsius, Sudavus ir kitas Lietuvių gentes, gyvenusias Prieglio žiotyse; Vokiečiai esą aukštos kultūros, ir mes nepajiegsim atsilaukti jų aktinoms germanizacijos bangoms.

Toks samprotavimas buvo teoretiškai teisingas. Bet buvo pamiršta kad Stalino Rusija yra pagrindiniai skirtinga nuo carinės Rusijos; buvo pamiršta kad Stalino Rusija rusina tautas ne Rusiškų raidžių bei knygų pagalba, o slaptos policijos (NKVD bei GPU) priemonėmis, kurios naikina tautas ir naikindamos jas rusina, ir prieš kurias neatsilaikyti jokiais aukštesnės kultūros turtais. Tuo būdu, — kaip sako liaudis, — "abu velniai juodi", ir vistiek su katru eisi obuoliauti, prarasi ir obuolius ir maišą...

Lietuvos nerimastis buvo didelė, kai atėjo sovietai prie Lietuvos laukų ir kai jie užėmė Vilnių. Mat, užėmę Vilnių, jie pasiėmė ir savo rankas mums reikalingą raktą į senąją sostinę. Visos Lietuvių Tautos aspiracijos ir visi troškimai į Vilnių ejo dabar per Maskvą — Maskvą pilną revoliucijos geidulių, Maskvą raudoną, plėšrią ir klatingą. Bet Lietuva, gal but, tuo tarpu būtų nesirupinusi "Vilniaus raktų", gulinciu Kremliuje, ir būtų neįsiekusios Stalino malonės. Ir Lietuvos diplomatija sielosios ne tuo kad į Vilnių reikia eiti per Maskvą, o tuo kad Sovietų Sąjunga, užėmus Vilnių ir jo kraštą, gavo raktą į Lietuvos Nepriklausomybę.

Šis dalykas buvo esminis pasikeitusiuose Lietuvos-Sovietų Sąjungos santykiuose. Tokioje padėtyje Lietuva, lyg skestantis, stvėrėsi sutarčių ir paktų, kurių ji turėjo sudarius su Sovietų Sąjunga ir visu balsu šaukė kad Sovietai tose sutartyse pakartotinai pasižadėjo nepažeisti Lietuvos suverenumo, gerbti jos Nepriklausomybę ir nesikišti į vidaus gyvenimą. Tuo balsu norėta iššaukti Maskvoje Montesquieu "Istatymų Dvasią", kurioje jis sako: "Jei aš turėčiau daiktą kuris yra naudingas mano tėvynei, bet kuris kenkia kitam kraštui, tai to kio daikto naudojimą aš laikyčiau nusikaltimu". Deja, tauraus demokrato Prancūzo Montesquieu knygos "Istatymų Dvasia" Kremliuje niekas neskaito. Ten skaitoma Italo Machiavelio "Princas", kur parašyta: "Kunigaikšti, tegul nedrebą tavo ranka kai tau reikia pasirašyti sutartį, kurią — kaip tu jau gerai žinai, — rytoj turėsi sudraskyti... Nesisielok jei pažadi to ko tu nei nemanai tesėsi."

Taip, Machiavelis viešpatuoja Kremliuje jau 20 metų. Ir kol jis ten bus tol klasta bus Sovietų Sąjungos politikos kelrodis.

II. TROJOS ARKLYS LIETUVOJE

1. Lietuvos kvietimas Maskvon

Vilniui patekus į sovietų rankas, reikėjo laukti kad Sovietų Sąjungos valdovai tuoj pat plačiau atidarys savo akis Lietuvos pusėn. Reikėjo laukti kad jie dabar daugiau Lietuva susiinteresuos... ir bandys "Vilniaus raktą" atsiderinti sau vartus į Lietuvą. Ir vos praėjo keletas dienų po Vilniaus užėmimo, Rugsėjo 26 d. Sovietų Sąjungos Liaudies Komisarų Užsienių Reikalams p. Molotovas pasikvietė Lietuvos įgaliotą ministrą Maskvoje Dr. Ladą Natkų-Natkevičių ir jam tarp kita ko pareiškė kad susidarius nauja politinė padėtis reikalaujanti šokių-tokių pataisų Sovietų Sąjungos-Lietuvos santykiuose. Susidarius bendroji siena kelianti eilę įvairių politinio pobūdžio klausimų. Kokie tie klausimai, kaip jie bus keliami ir kokių pataisų bus įsiekoma — Molotovas nieko apie tai Natkui nepasakė, nors šis ir mėgino sužinoti.

Rugsėjo 29 dieną Dr. Natkus atvyko į Kauną, padaryti vyriausybei pranešimo apie jo turėtą pasikalbėjimą su Molotovu ir perduoti užsienių reikalų ministrui kvietimą artimiausiomis dienomis atvykti į Kremlį. Tą pačią dieną, vakare, įvyko Prezidentūroje ministrų tarybos posėdis, pirmininkaujant Respublikos Prezidentui A. Smetonai, kur Natkus pranešė apie Sovietų Sąjungos vyriausybės susidomėjimą Lietuva, apie pasikalbėjimą su Molotovu ir apie tai kaip ir kuria kryptimi, jo nuomone, galės rutuliuotis Lietuvos-Sovietų Sąjungos santykiai, pasikeitus bendrai politinei padėčiai. Jokių blogų nujautimų Natkus neturėjo ir nemanė kad Maskvoje ruošiamas kas bloga Lietuvai. Bet užsienių reikalų ministras Urbšys pažūrėjo labai neramia širdimi į jo kvietimą Maskvon ir į visus klausimus kurie ryšium su jo atsilankymu gali būti labai nelauktai iškelti.

Respublikos Prezidentas irgi buvo tos nuomonės kad kvietimas vyriausybės nario nėra geras ženklas.

Tiesa, Vilniui sovietams užėmus, reikalų naujų atsirado. Bet kodel daugiau jais rūpinasi Maskva negu Kaunas? Tą rodė kad kvietimas užsienių reikalų ministro turi turėti labai artimo ryšio su sovietu interesais.

Nežinojimas kuriam tikslui laukiama Maskvoje Lietuvos vyriausybės narys, niekuo nedžiugino Lietuvos politikos vadovų. Tas faktas kad ir Estų ir Latvių užsienių reikalų ministrai tuo metu taip pat lankėsi Maskvo-

je, be abejo, Molotovo pakviesti, aiškiai rodė kad Sovietų Sąjungos viešpačiai yra nutarę visose Pabaltijo valstybėse padaryti kaž ką ypatingą. Nors Lietuvos vyriausybės nujautimas nebuvo palankus Maskvos sumanymams, tačiau reikėjo siųsti atstovą Maskvon kad patirtų kas iš mūsų norima, kas imama ir kas duodama. Ir vyriausybė nutarė siųsti į Kremlį užsienių reikalų ministrą Juozą Urbšį, žmogų labai švelnų, visados atvirą, gerą patriotą ir pakankamai išmintingą, bet... neturintį laimės.

Rugsėjo 30 d. Urbšys pasikvietė į užsienių reikalų ministeriją Sovietų Sąjungos įgaliotą ministrą Kaune Pozdniakovą ir pranešė jam apie vakar padarytą vyriausybės nutarimą siųsti jį į Maskvą. Ta proga Urbšys mėgino netiesioginiai patirti iš Pozdniakovo apie ką Molotovas kalbės ir kokie klausimai galės būti tuo atveju keliami. Bet didžiosios valstybės mažasis ministras buvo labai atsargus ir neišdavė klausimų kurie bus svarstomi Maskvoje su Urbšiu. Pasisakė kad ir jis tikrai nežinąs kokiems reikalams Lietuvos vyriausybės narys kviečiamas, bet manąs kad, gal but, bus kalbama apie Vilniaus grąžinimą Lietuvai, gal apie savitarpinės pagalbos paktą... gal ir dar apie kai ką...

Po pasikalbėjimo su Pozdniakovu, Urbšys pasidarė neramesnis. Nors dar tikrai nebuvo žinoma apie ką reikals suksis, tačiau jau buvo galima tiksliau nujauti kokia kryptimi eis pagrindinis klausimas. Kelionė Urbšui pasidarė atgrąši ir net baisi. Negi likimas jį vėl paskirs piktai Lietuvos daliai? Negi jam bus lemta perduoti Maskvai Lietuvos suverenumą taip kaip jis perdavė Vokietijai Klaipėdos kraštą, ir taip kaip jis perdavė Varšavai "Vilniui Vaduoti Sąjungą".

Lietuvos platesnėji visuomenė nežinojo tų vidinių nei Urbšio nei Lietuvos vyriausybės nerimastavimų. Paskelbtoji žinia kad Urbšys važiuoja į Maskvą buvo su tikta visuomenės su pasitikėjimu, manant kad jis važiuoja ten parvežti Lietuvai Vilnių ir jo kraštą. Ir jai nebuvo nei kiek neramu kad Lietuvos pasienyje sukaupia buvo keliolika Raudonosios armijos divizijų, galinčių kiekvieną valandą įžgiuoti į Kauną: visuomenė nežinojo ir negalėjo žinoti kad tos Stalino divizijos turi tikslą pakabinti "Damoklio kardą" virš Lietuvos ir reikalauti jėga iš Lietuvos vyriausybės tai ko Sovietų Sąjungai neduoda jokia teisė, neduoda teisingumas, nei moralė.

(Seka: KLASTOS PRADŽIA)

(Bus daugiau)

TREMTINIO ŽMONA

Per griuvėsius, per svetimą žemę,
Su nualintom skausmo širdim,
Mes keliaujam kelionę benamę,
Surišti mūsų meilės grandim.

Lyg šešėlis, mus sielvartas lydi.
Viltys sprogo, kaip indas trapus.
Mums lemtis žemėj laimės pavydi,
Mums takai: išdidžiai anapus!...

Tu greta; tu nuvargus, sustingus;
Mūsų vaikas prie tavo kruties.
Tu šypsaisi jam šypsniu svajingu —
Tavo žvilgsniuose tiek ateities.

Aš regiu tavį motiną ramiai,
Amžius šildančią savo širdim —
Tat keliaukim kelionę benamę,
Surišti mūsų meilės grandim.

Kastytis.

UŽSISAKYKIT ŠIĄ KNYGĄ DABAR

"LIETUVA TIRONŲ PANČIUOSE" leidžiama knygoje, bus apie 350 pusl. didumo knyga. Knygos numeratas priimama dabar — \$3.00, dvi knygos už \$5.00. Kas aukos stambesnes sumas knygos išleidimui arba išsirašys ją išanksto, to vardas ir auks bus įalpinta knygoje. Užsakymus siųskit tuojau:

Lietuvai Vaduoti Sąjungos Centras

Gerbiame: Siunčiu savo auką parėmimui jūsų darbų.

\$..... LIETUVOS VADAVIMO DARBAMS

\$..... Knygai "LIETUVA TIRONŲ PANČIUOSE"

\$..... Lietuvai Vaduoti Saj. nario mokestį (\$2 metams)

\$..... Išviso

Vardas

Adresas

Miestas.....

Valstija.....

VISOKIA APDRAUDA

Mes esame pasirengę suteikti visiems pilnas mūsų patirtas Informacijas ir praktišmus patarimus reikale visokios Apdraudos (Insurance) visai dykai. Todel pirma šaukite mus negu ugniagesius (firemonus).

P. P. MULIOLIS

Vienatinė Vietinė Pastovi Lietuviška Real Estate
ir Apdraudos Agentura

6606 Superior Ave. Cleveland Henderson 6729

Dienos Klausimais

Redaktorius—K. S. KARPIUS—Editor

6820 Superior Ave., Cleveland, Ohio

VASARIO 16-TA PRABYLA Į MUS

Senovės ilgesys

VASARIO 16-tai atėjus, mes jaučiamės tarytum stovį prieš mums brangaus didvyrio paminklą. Tik to didvyrio veidas šiandien yra liudnas, o todėl ir mes esame liudni. Gražioji praeitis yra žuvus ir mūsų širdis yra apėmęs tos praeities pasiilgimas.

Maironis labai giliai suprato Lietuvių tautos sielą kai jis senosios Rusų priešpaudos laikais sušuko: "Aš norėčiau prikelti nors vieną senelį iš kapų milžinų ir išgirsti nors vieną, bet gyvą, žodėl iš senovės laikų".

Šiandien mes dar labiau norėtume prikelti senelį iš milžinkapio ir dar labiau norėtume iš jo pasisemti jėgų kovai už Lietuvą tęsėsi ir jos gyvybei išgelbėti.

žauri dabartis

Vasario 16-ta yra pati žymiausia naujųjų laikų diena. Laisvoji Lietuva ją kasmet didžiausiomis iškilmėmis atšvėsdavo. Bažnyčių varpai skambėdavo, miestai ir miesteliai pasipuodavo daugybe naujų šviesų, ir patrankų galingas gaudimas primindavo kad tą dieną prieš tiek ir tiek metų atgimstanti Lietuva suplėšė verguvis rėžėjus.

Šymet Vasario 16 dieną Lietuva skęsta tamsoje. Stalinas skuba galimai greičiau išžudyti Lietuvių tautą ir į Lietuvą vietoje išvežtu ir nužudytu Lietuvių gabena Rusus. Šitai jis daro todėl kad vėliau galėtų pasakyti kad Lietuvių Lietuvoje niekuomet ir nebuvo.

Didelei Lietuvių tautos tragedijai šį Lietuvos rusinimo darbą padeda atlikti Lietuviai komunistai. Ir čia Amerikoje, gana nemažas skaičius Lietuvių aklu įnirtimu teisingai ir giria Stalino Lietuvoje rengiamas žudynes. Bene pirmą kartą tūkstantimėje Lietuvos istorijoje iš pačių Lietuvių tarpo atsiranda tokių kurie džiaugiasi kad Rusai žudo jų brolius.

Girtas Lietuvių komunistų džiaugsmas

Tačiau koks bausis tai bebūtų supuolimas, o jis nėra jau toks nepaprastas. Juk atsitinka kad vaikai kankina savo tėvus ar tėvai vaikus ir tame vieni ir kiti randa pasitenkinimo. Tačiau gyvenime toks reiškinys yra laikomas labai reta išsigimimo rūšimi, ypatinga sadizmo forma. Lietuviški komunistai, deja, visi kaip vienas priklauso tai išsigimimo grupei: jie savo tėvynės motinos kankinime randa didžiausio pasitenkinimo ir jiems brolių ir tėvų vaitojimas suteikia sadistiško džiaugsmo. Kiek ilgai tas jų girtas džiaugsmas tęsis, niekas nežino.

Vakar Hitleris buvo didelis žmogus, o šiandien jo sunaikintas kunas puva po Berlyno griuvėsiais. Šiandien Stalinas yra didelis žmogus, bet ryt gali jo jau nebebuti. Ir tie Lietuviai kurie šiandien Rusams padeda naikinti Lietuvių tautą, gali būti rytoj surakinti rėžėjais ir atvesti į teismą, kur jie turės atsakyti už nusikaltimus prieš savo tautą ir prieš žmoniją.

Ar tai tikroji priežastis?

TACIAU jei jau įvyko tokia baisi tragedija kad nelaiminga motina Lietuva pagimdė vaikų-nusikaltėlių, kurie svetimiesiems padeda ją mirtinai užkankinti, tai jos gerieji vaikai tuo daugiau jai turi parodyti užuojautos ir prisirišimo. Šito deliai Vasario 16-tos minėjimas tarytum pavirsta mūsų meilės Lietuvai liudijimu.

Kada Lietuva buvo laisva, mažas buvo nuopelnas džiugauti iškilmingame ir linksmame nepriklausomybės šventės apvaikščiojime. Kada betgi ji serga mirtine liga, yra niekšystė jos neatšiminti. O kiek mes atrandame išsisukinėjimų mūsų užmaršumui ir neveiklumui pateisinti. Tai mes nurudome kad esame iki kaklo užsivertę savais darbais ir neturime laiko, tai mes tiesiog ranka numojame kad, girdi, "vistiek nieko nebus, nes vistiek Rusai Lietuvą suė", tai mes tiesiai pasakome kad neveiksime tol kol nebus vienybės, ir tt. ir tt.

Tikroji priežastis betgi yra kita. Kai kurie mūsų esame kiek primirę kad Lietuvos Himne yra ir tokie žodžiai: "Tegul meilė Lietuvos dega mūsų širdyse". Jei mes tuos žodžius visuomet atmintume, į daugelį klausimų galėtume kitaip atsakyti.

Lietuva iš mūsų daug laukia

Tamsios Lietuvos perspektyvos mūsų neturėtų bauginti ir mes neturėtume nustoti upo nelaimių ir nepasiekimų akivaizdoje. Juk begipu būti entuziastingu kovotoju kada pergalė seka po pergalės, laimėjimas po laimėjimo. Tokiais atvejais ir bailys virsta drąsuoliu. Tačiau kada iš visų pusų užklumpa nelaimės ir nepasiekimai, kada iš niekur nėra vilties sulaukti pagalbos prieš šinteriopai galingesnį priešą, būti drąsiam tada reišia būti karžygiu. Tat bukime drąsus, nenusiminkime ir dirbkime.

Atsiminkime kad kiekvienas didus tikslas reikalauja didelių aukų ir begalinio pasiryžimo. Lietuvos laisvė ir yra toks didus tikslas ir, kad ji būtų atkurta, kiekvienas mūsų turi padėti savo didžiausią auką.

Lietuvos pabėgėliai Vokietijoje ir mūsų tėvynainiai Lietuvoje seka mūsų žingsnius ir daug iš mūsų laukia. Musu tvirtumas kovoje dėl Lietuvos yra jų didelis patiprinimas, tačiau mes neturime užmiršti ir jų pačių. Daugelis jų yra sėdėję bolševikų kalėjimuose ir Vokiečių koncentracijos stovyklose ir jų sveikata yra pakirsta; daugelis jų nustojo sveikatos dėl sunkių gyvenimo sąlygų.

Kelias jiems padėti šiandien jau atviras. Ir jei vienas ar kiti iš mūsų tikrai neturime galimumo aktyviau pasireikšti politinėje veikloje tai tikrai nėra nei vieno

PO LAIKRAŠČIUS PASIŽVALGIUS

APIE DU BROLIUS GIESMININKUS ARBA APIE KAI KURIUS PANASUMUS TARP LAISVĖS IR NAUJIENŲ

Vasario 7 d. Laisvės rašo apie tai kaip "Smetonukas įsijojo razbaininkų", o Vas. 13 d. N. nos pasakoja apie "Misijonierių tuščią burbulą". Temos, kaip matome, gana skirtingos, bet stilius ir turinys panašūs.

Laisvė kala: "Julius Smetonukas andai buvo nuvykęs į Worcesterį fašistiniam frontui tvirtinti... Jo tariamasis 'komunistėlis', aišku, įeigu sakė ką nors apie Lietuvą, tai sakė apie smetoninę-fašistinę Lietuvą, smerkdamas fašizmą".

Naujienos pazalatiija: "...o misijonieriai nori kad ji (Lietuva.—Red.) būtų valdoma diktatoriaus. Esu girdėjęs Olio prakalbų, bet nei karto nesu girdėjęs kad jis savo prakalboje minėtų kad Lietuva turi būti laisva ir demokratiška".

Bet kame gi gludi tas "Tuščias misijonierių burbulas" ir kur "Smetonukas įsijojo razbaininkų"? Kaip iš įmantraus N-nų rašytojo aiškėja, Taryba esanti ažuolas, o Misija — tik baravykas. "Taip ir buvo, po trijų dienų baravykas nuo koto nuvirto. Taip turbūt atsitiks ir su misijonieriais..."

Toliau tas gabus korespondentas dar pridėda kad "misijonieriai šmeižia Tarybą, nori jos likvidavimo, blofuoja ir eina į Vasario šešioliktos minė-

jimą nevalgę". Todėl, girdi, jie ir esą tuščias burbulas.

Tarybininkai gi, priešingai, neblofuoja, bet "iš širdies atjaučia Lietuvos nepriklausomybę, atjaučia mūsų brolių ir sesučių Lietuvoje vargus po svetimu jungu ir į Vasario 16 minėjimą eina pavalgę". Todėl jie nesą tuščias burbulas.

Kaip matome, N-nų įrodymai yra stiprus, aiškus ir nesugriaujami.

Na, o kur tie Laisvės "razbaininkai", kurių Smetonukas įsijojo?

Greta Laisvės ir Vilnės redakcijų, kaip vyriausių "razbaininkų" buveinių, jų, pasak Laisvės korespondento, dar yra ir Lawrence, Mass. Ten jie pradėjo terorizuoti žmones kad bolševikai padarys Amerikoje revoliuciją ir tada visiems jų priešams bus blogai. Tačiau Laisvei tie "razbaininkai", matyt, nelabai rupi. Ji net nesigina kad jie ištikrųjų gąsdina apeliokės gyventojus. Tai, mat, sutinka su burliokų komanda iš Maskvos.

Del ko Laisvė sunerimo tai ne delto kad iš gerų Lietuvių tarpo atsiranda tokių kurie tuos burliokų šunuodegius sudraudžia. Kai vienas Lawrence'as Lietuvis drožė vienam Laisvės "razbaininkui" per snukį už tai kad tas pradėjo šmeižti Lietuvą tai Laisvė išvedė kad Smetonukas įsijojo razbaininkų. Atrodo betgi kad įsijojo ten jau nebuvo ko, nes "razbaininkas" ir be Smetonuko jau buvo surastas ir sudraustas.

PRIESINGI ATEIVIAM

Pastaru laikų buvo padaryta bandomi balsavimai patyrimui kaip Amerikos žmonės žiuri į įleidimą daugiau ateivių iš Europos į šią šalį.

Amerikiečiai priešingi įleidimui ateivių čia tokiais skaičiais kokiais jų atvažiuodavo prieš karą.

kuris badaujančiam Lietuvui Europoje bent sykį į mėsę negalėtų pasiūti maisto ar drabužių siuntinėlio. Tat bukime gailestingi kada pati Lietuvių tautos gyvybė to gailestingumo iš mūsų reikalauja. Kovokime ir tikėkime, ir ateinančių metų Vasario 16-ta bus ne tik simbolinė bet ir tikra Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo šventė.

BE NAMŲ

O klydom, klydom
Ant didžio kelio.
Paklydo paukščiai
Dangaus mėlynėj.
Takuos takelius
Ramunės želia —
Vaikai be vietos
Savoj tėvynėj.

O, želmėnėli,
Ar tu žaliuosi —
Svetimų rankų
Sėjamas grudas!
Arimuos dainos
Liudnai dainuos —
I arimėlį
Daug kraujo pludo.

Ar begirgždėsi
Kieme svirtele,
Jei nėra sesių
Prie šulinėlio?
Ar bedainuos
Kai širdį gelia,
Jei tematyti
Tik debesėliai?

Kas eis palaistyt
Lelijos žiedą,
Kas pils vainiką
Nedėdros rytą?
Kodėl, paukšteliai,
Taip liudnai giedat,
Kodėl šakelės
Medžių nuvytų?

O griaudžiai, griaudžiai
Dainos dainuosiu,
Žels daug ramunių
Ant mūsų takelių.
Svetimaj žemėj
Vėjus linguosim,
Kol nesugryšim
Į gimtą šalį.

1945. 10. 29.

Balys Gaidžiūnas.

KRISTIJONAS DUONELAITIS

Sveiks, svieteli margs, šventes pavasario šventes,
Sveiks ir tu, žmogau, sulaukęs vasarą miela;
Sveiks kvietkelėmis pasidžiaugęs, sveiks prisiuostęs;
Sveiks, Dieve duok, sulauk dar daug pavasario švenčių.

Gyvenimas ir darbai

Kristijonas Duonelaitis gimė 1714 metais Sausio 1 d. Prūsų Lietuvoje, netoli Gumbinės, Lazdynėlių kaime. Jo tėvas buvo tikras Lietuvos ir tvirtas, pasiturintis, laisvas nuo baudžiavų ukininkas, lyg ir pusiau dvarininkas. Tačiau Kristijonas, nelaimės lemtas, anksti nustojo tėvo ir drauge su savo motina ir visa šeima turėjo nemaža vargti, ligi išaugo ir mokslus išėjo.

Mokslus ėjo Karaliaučiuje. Pradžioje mokėsi vidurinėje mokykloje, o vėliau universitete protestantinio tikybos mokslo. Buvo gabus, todėl mokslas jam gerai vyko, tačiau vargo labai daug matė, nes dėl savo neturto buvo laikomas bėturčių prieglaudoje. Tuomet prieglaudos buvo labai blogai sutvarkytos, valgyti gaudavo labai mažą, o kartais ir visai negaudavo. Mažas Kristijonas, prieglaudoje beskursdamas, kartą iš bado net apalęs.

Universiteto mokslus baigė apie 1740 metus. Baigęs mokslus kai kurį laiką mokė ponų vaikus, paskui buvo vargonininku ir mokytoju Stalupėnuose. Pagaliau, 1743 m. buvo pakviestas kunigu į netolimą nuo Stalupėnų bažnytkiemį, Tolminkiemį. Čia jis išklebonavo ligi pat savo mirties 1780 m. Vasario 18 d., t. y. artį 37 metų. Čia jis rašė ir parašė visus savo raštus, iš kurių Keturi Metų Laikai arba, trumpiau tariant, Metai yra tikra mūsų literatūros pažiba, kurią kiekvienas šviesus Lietuvos butinai turi gerai pažinti ir suprasti, o iš to pažinti ir suprasti, patį autorių — Kristijoną Duonelaitį.

Kaip Vokiečiai naikino Lietuvybę

Tačiau, kartais, norint gerai pažinti ir tikrai suprasti kai kuriuos autorius, pirmiau būtina reikla pažinti ir suprasti tie laikai ir tos sąlygos, kuriose jie gyveno ir rašė. Todėl, norėdami gerai pažinti ir suprasti Duonelaitį, pirmiau turime bent bendrais bruožais pažinti ir suprasti tuos laikus ir tas visuomeniškas sąlygas, kuriose jis gyveno ir rašė.

Vokiečiai, pagrobę ir paverę senovės Prūsų ir Lietuvių kraštus, visokiais būdais stengėsi išnaikinti arba suvokietinti vietos gyventojus Prūsus ir Lietuvius. Toks Lietuvių vokiečių, pažeminimas, niekinimas ėjo visą laiką iki Duonelaičio, jo laikais ir, žinoma, vėliau — net iki šių dienų. Savo tikslo siekdami, Vokiečiai griebdavosi būriausiu, nedoriausiu būdų bei priemonių. Pavyzdžiui, kadaise Prūsosose buvo išleista įsakymų, draudžiančių Lietuviams dėvėti tokius drabužius, kaip dėvėjo Vokiečiai, kalbėti Lietuviškai ir t. t. Žodžiu, visa buvo daroma kad Lietuvius nuolatos jaustųsi esąs skriaudžiamas, persekiojamas, niekinamas kad nuolatos matytų ir jaustų kad Lietuviu būti bloga, niekinga, sunku kad vienintelis būdas išbristi iš to pažeminimo, baudžiavos ir skriaudų — išsidėti savo Lietuviškumo ir virsti Vokiečiu.

Savo inteligentijos, šviesuomenės Lietuviai neturėjo. Lietuviai buvo tik ukininkai ir įvairios rūšies prasiškai. Beveik visi jie ėjo sunkia baudžiavą. Nebuvo kas jais rūpinasi, kas juos globoje, kas juos šviečia, kas užstoja jų reikalus ir garbę. Jie buvo visiškai vieni — be savo tikrų vadų. Teisybė buvo krikščionys — vaikščiojo į bažnyčias ir ten klausėsi kunigų pamokymų. Bet tie kunigai visi buvo Vokiečiai arba suvokietėję Lietuviai, šiaip ar taip vis svetimos dvasios žmonės.

Todėl, nenuostabu kad tokioms sąlygoms esant Lietuviai daugiur išnykdavo, nūtausdavo, Vokiečiais virstdavo. Bet Duonelaičio laikais Lietuvį kalba Prūsų Lietuvoje dar plačiai skambėjo.

Be to, aštuoniolikto amžiaus pradžioje ir viduryje Mažąją Lietuvą ištiko didelės nelaimės: keliasdešimt metų (su pertraukomis) siautė baisus karai. Ne kartą į šalį buvo įsiveržę Rusai, Švedai ir kiti svetimišaliai, baisiausiai kraštą naikindami, žmones plėsdami, žudydami, viską tyrais paversdami. Karai, kaip ir paprastai, atnešė su savim badą, marą, doros nupuolimą, ištvirkimą, brangumą ir daugybę kitų nelaimių. Užėjo didžiausias žmonių mirtingumas. Istisi sodžiai, net istisos parapijos, valsčiai išmirė. Daugelyje vietų Lietuviška žemė virto tikra dykuma. Bene daugiausia nukentėjo Gumbinės apskritys ir ypač Tolminkiemis, kur vėliau Duonelaitis klebonavo.

Karams, badui, marui pasibaigus Vokiečių valdžia susirupino ištuštėjusiose vietose įkur-

dinti atėjūnų. Ji pasinaudojo gera proga ir į vietas, kur seniau Lietuvių tirstai buvo gyvenama, atgabeno daugybę Vokiečių daugiausia iš krašto, vadinamo Zalcburgu. Tuo būdu, Vokiečiai vienu mostelėjimu ir lengvai didžiausią Lietuvos plotą pavertė beveik ar pusiau Vokietija, nes, pavyzdžiui, Lietuvių ir Vokiečių ukininkų Duonelaičio laikais Tolminkiemio parapijoje buvo maždaug per pusę, tuo tarpu, kai pirmiau tas kraštas buvo beveik vienių Lietuvių gyvenamas.

(Bus daugiau)

GINTARAI

BALADĖ

žaidžia jura, burtus audžia.
Seklytėlį daina gaudžia.
Seno žvejo dukteraitė
braido pirštais baltelaisiais
žaliaraščiam mezginyj.
Draikos gijos, saulėj dvagza —
ploną šilką tinklų rezga.

Šelmis bernas, neštas vėjo,
paslaptom pas ją atėjo:
"Kam nuaudei, sese merga,
puikų tinklą šilkamargj?"

"Tai, berneli, broliui vargo:
žada plaukti į jūrėlę
sužvejoj žuvų margųjų
tėvui, senai motinėlei."

"Ei mergyte, žvejo dukra,
dovanok man tinklą regžta —
iš plaučių giliųjų marių
aš išgriebsiu daug gintaro
gelsvaspalvį, karolinio
tavo kaklui ir krutinei."

"Ne, bernyti, nekalbėki —
gintarėlių nežadėki:
ką motutė man pratarų,
tėvuželis prakalbėtu,
jei tau, berne, atiduotčiau
broliui tinklą pažadėtą?"

"Aš palenksiu, mergužele,
seną tėvą, motinėle.
Numaldytų jauną brolių
marių spindinti karoliai;
puikios jūrų dugno žuvis,
puikesni dar gintarėliai!"

"Rustus mano tėvo žodžiai,
motinėles — neatlaidsys."

"Tai įsėsk į mano laivą:
laukia burės, vėjo pustos,
abu irsimės į jūrą —
nepasieks nuo žemės kranto
seno tėvo žodžiai rustus."

"Neturi tu savo namo —
kur jauna aš pasidėsiu?"

"Mano namas — greitas laivas,
ankšto sklauto žydruma:
ar ne puikios marių žvaigždės,
ar nekviečia toluma?
Tavo kaklą puoš karolių
sakų kvapo gelsvos eilios —
ar ne tavo dalia — meilė,
ar ne mano — siekti tolių?"

Sunkus, rustus tėvo žodžiai,
motinėles — neatlaidsys;
šelmio berno — maloniniai:
perkalbėti merga leidos.

Ir jauna dukra įsėdo
į svyruočlį berno laivą —
nusitąškė, nusiyrj
į tolybę žydrą, blaivą.

Tyllai įrستosi po jūrą,
leidžia tinklą į pat dugną.
Saulė žarsto džiaugsmo ugnį,
viavorioj sapnų buria:
prie šalies merga jaunoji
meilę gundančią dainuoja.

Audra kilo. Bangos laužės,
Verkdama daina nutilo —
Nieks nebeatė žvejų laivo —
perdaug marios plačios, gilios.

Tik vidurnakties, kai mėnuo
sidabre skandina jūrą —
žalią burtų mėnesieną
į vainiką žvaigždės burias —
verias skaidrios plačios erčios,
teska tylys irklų kirčiai,
skamba supanti daina —
Tai jauni žvejai iš marių
griebia nuogrindų gintarą,
lontim meilės amžina —

R. Žvingilas.

Semkim įkvėpimą iš Vasario 16

LVS Pirmininko P. J. Žiūrio kalbos, pasakytos iškilmingame Lietuvos Nepriklausomybės 28 metų sukaktuvių minėjime Clevelande, Vasario 16-tą, santrauka.

SEKIME JŲ PAVYZDŽIŲ

Šiandien, nors ir skaudama širdimi, mes matome reikalo ir prasmės paminėti 28-tas Lietuvos nepriklausomybės pasiekimo sukaktuves. Ši iškilminga diena suteikia mums įkvėpimo šioje laisvoje šalyje dirbti Lietuvos išlaisvinimui ir jos nepriklausomybės atkūrimui!

Kaip 1918 metais taip ir dabar mūsų veikimo sąlygos nėra lengvos. Tačiau tai mūsų neturėtų bauginti. Vincas Kudirka, Jonas Basanavičius, Antanas Smetona, Martynas Yčas neklaušė kokie sunkumai gulį jiems prieš akis. Jie ėjo priekin ir savo tikslo pasiekė. Ir mūsų pareiga yra sekti jų pavyzdžiu.

LVS IR WILLIS-KELLY REZOLIUCIJA

Lietuvai Vaduoti Sąjunga jau penkeri metai kaip aktingai dalyvauja Lietuvos vadavimo darbe. Nelengvas tai darbas, bet jo tikslas kilnumas padeda nugalėti visas kliūtis. Komunistai mus skundžia ir visai stengiasi mums užkelti; o kai kada ir saviškai nevengia mūsų darbo trukdyti. Tačiau nežiurint visų šių kliūčių, Lietuvai Vaduoti Sąjunga penkerių metų bėgyje atliko eilę darbų, kurių reikšmės net ir priešai negali sumazinti.

"Inceless Lithuania" išleidimas, 1944 metų Amerikos Lietuvių Seimo New Yorke susaukimas, dviejų Misijų Washingtone surengimas, dalyvavimas San Francisco konferencijoje — vis tai didesnių mūsų organizacijos pastangų vaisius.

Dabartinio metu, kaip žinote, Jungtinių Valstijų Kongrese yra rezoliucija reikalaujanti Lietuvai laisvės. Tai Willis-Kelly rezoliucija. Lietuvai Vaduoti Sąjunga, bendradarbiaudama su Amerikos Lietuvių Misija, daug pasidarbavo kad ta rezoliucija Senatorius Willis ir Atstovas Kelly įneštų į Senatą ir Atstovų Rumus.

Akivaizdoje pavojauja Lietuvai būti pripažinti Rusams, ta rezoliucija yra viena rimčiausių Lietuvos teisių apgynimo priemonių, ir mūsų visų pareiga yra padaryti viską kad ta rezoliucija būtų priimta.

Girdisi iš šalies užmetimų kad rezoliucijos tekstas esąs netobulas. Faktas betgi kad ta rezoliucija reikalauja Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo, svetimos kariuomenės iš Lietuvos atitraukimo ir laisvų demokratinių rinkimų Lietuvoje pravedimo po to kai pabėgėliai bus sugrįžę į savo gimtąjį kraštą, aiškiai persveria mažus ir nereikšmingus rezoliucijos netikslumus. Tuo būdu rezoliucijai taikoma kritika tegali būti vertinama kaip pavaldybių neįsivertinamas padaras.

Blaučiųjų tautiečių tos kritikos balsas neturėtų paveikti ir jie patys turėtų sudrausti tuos kels pavyduolių ir neišmanėlius, kad dėl jų nenukentėtų bendras reikalas.

PO PIRMOJO KARO BUVO DAUGIAU IDEALIZMO

Lietuvos ateitis yra miglota, bet ji nėra beviltiška. Kuone pusė Europos šiandien yra Lietuvos padėtyje. Nejaugi ji jau būtų galutinai atiduota bolševikų malonei? Ne. Taika, pagrįsta smurtu, niekuomet nebūs pastovi taika. Kairo, Teherano, Jaltos, Dumbarton Oaks, San Francisco, Potsdamo, Londono ir Maskvos konferencijos buvo moralinės dekadencijos reikšmės. Tačiau 34 milijonai šio karo sužeistų ir 22 milijonai užmuštų visvien lieka gyvas kovos už laisvę ir teisingumą liudijimas. Tie kariai paaugkojo savo gyvybę ir sveikatą ne tam kad būtų įvesta santvarka kurioje mirtis yra malonesnė už gyvenimą.

Kada pažvelgi į perversalinį laikotarpį ir į pirmą Tautą Sąjungą ir ją palygini su dabartiniu laikotarpiu ir dabartine Tautų Sąjunga, neišvengiamai prieini išvados kad tada buvo kur kas daugiau idealizmo negu dabar. Tada vis dėlto tautų apsisprendimo principas buvo gerbiamas, tegu ir ne pil-

nai, o šiandien jis jau yra visai sumindžiotas. Senoji Tautų Sąjunga vis dėlto mėgino, nors ir neužtektinai tvirtai, įgyvendinti Wilsono idealus, o šiandieninė Tautų Sąjunga yra sovietų smurto teisinimo įrankis.

Tokia padėtis negali testis neriboti, ir anksčiau ar vėliau ateis laikas kada noromis-nenoris reikės pasirinkti tarp sauvalės ir teisumo. Tikėkimės kad bus pasirinktas teisumas ir kad šito rezultate Lietuva ir kitos paverptos tautos vėl atgaus savo laisvę.

VASARIO 16-TA TESUTEIKIA JIEMS STIPRYBĘ

Bolševikų pretenzijos į Lietuvą neturi teisėto pagrindo ir remiasi vien žvėrišku noru grobti ir sunaikinti kultūringesnes už save tautas. Lietuvos nepriklausomo gyvenimo laikotarpis buvo didžiausias visokių progreso laikotarpis, ir bolševikams buvo pavydu žiūrėti į savo mažutį kaimyną, kurs, neturėdamas jokių gamtos sturtų, vis dėlto sugebėjo savo piliečiams garantuoti kelesnį aukštesnį gyvenimo standartą negu gamtos turtai perpildyta Sovietų Sąjunga savo piliečiams.

Užtat, kai 1940 metais tamais raudonosios armijos gausios užplūdo Lietuvą, bolševikai didžiausiu įirtimu ėmė naikinti viską kas Lietuvius darė pranašesnius už juos. Jie plėšė gyventojus, griovė Lietuvos ekonominę santvarką ir naikino inteligentią.

Nežiurint į tai, po vieno metų bolševikiškos okupacijos Lietuva dar buvo įvairiais po-
tūriais pranašesnė už bolševikiją.

1944 metais į Lietuvą sugrįžę bolševikai pradėjo naują naikinimo kampaniją. Keli šimtai tūkstančių Lietuvių paliko savo gimtąjį kraštą, kad išvengtų persekiojimų ir mirties, ir kad, bolševikų galybei žlugus, galėtų grįžti namo ir prikelti iš griuvėsių savo mylimą šalį. Jiems mes siūniame mūsų geriausius linkėjimus ir užuojautą.

Bet mūsų mintys skrenda ir į tuos kurie liko Lietuvoje ir kurie dabar jau antrą kartą kenčia bausių NKVD siautėjimui. Mūsų akys jie yra sykiu karzygiai ir kankiniai. Vasario 16-tos skaištus prisiminimas testiprina juos ir tesuteikia jiems įiegu iškentėti visus persekiojimus ir laimingai sulaukti Lietuvos prisikėlimo ryto.

OPEROS ARTISTŲ KONCERTAS

Liubeko operos solistų koncerte dalyvavo Juzė Augaitytė, Gražina Matulaitytė, Salomėja Nasvytytė, Bernardas Valdauskas ir Jonas Butėnas. Eilėraščių deklamavo Teska Daubaraitė, klarnetistas Jurgis Ciplys pagrojo klarnetu, akompanavo St. Gailevičius.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba raudonai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERŠIS, del apkainavimo, ko visada reikalauja apdraudus kompanijos pirmu negu išmoka už nuostolius.

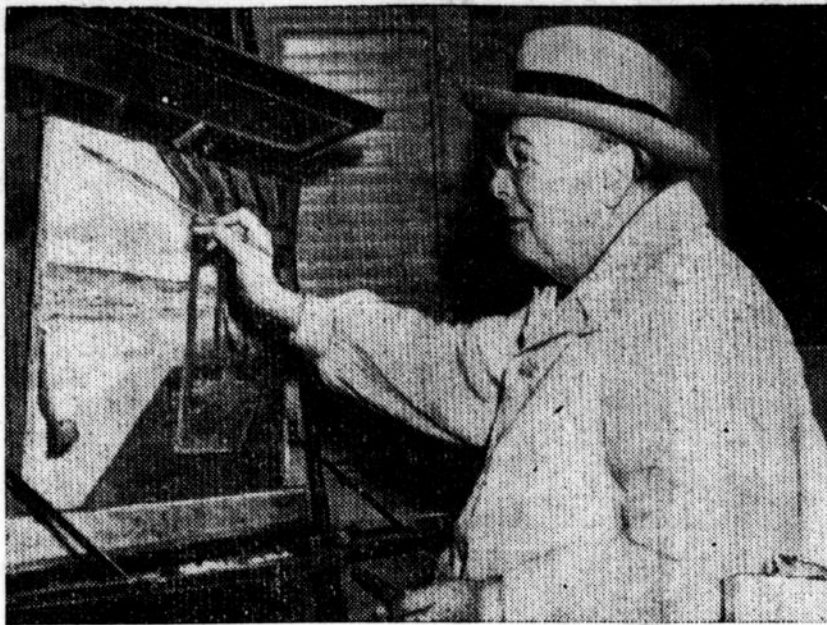
P. J. KERŠIS
309-12 Society for Savings Bld.
Telef.: MAin 1773.

"Savings will always be important to the man who wants to look into the future with a feeling of security and personal independence!"

Savers always welcome

Churchill Mėgsta Piešti

Buęs Britanijos premjeras, Winston Churchill, parodoma prie piešimo paveikslų, Floridoje, kur jis atostogauja. Jis yra pažymus artistas. Churchill perėitą savaitę apsilankė pas Prezidentą Trumaną neoficialiam pasikalbėjimui.

PASKAITA APIE LIETUVĄ ŠVEICARIJOJE

Sausio pabaigoje Berne, Geografo Draugijos metiniame susirinkime, Universiteto rumuose progimnazijos mokytojas Hans Rychener laikė paskaitą "Vaizdai iš Pabalčio kraštų". Paskaitininkas kelis kartus yra lankęsis Pabalčio valstybės, kai jos dar buvo laisvos.

Rychener pavaizdavo Pabalčio tautas, jų kalbą, praeitį, o taip pat jų kovą už valstybinę nepriklausomybę. Paskaita, turėjusi didelį pasisekimą, buvo pailiustruota paveikslais iš Pabalčio gamtos bei žmonių gyvenimo.

LIETUVIŲ MUZIKA PER HAMBURGO RADIJĄ

Per Hamburgo radiją buvo pagrota M. K. Čiurlionio simfoninė poema "Miške". Grojo Berlyno miesto orkestras, diriguojamas Vytauto Marijošiaus.

RELIGINIS KONCERTAS LIUBEKE

Liubeko Katalikų bažnyčioje buvo surengtas religinės muzikos koncertas, kuriame dalyvavo Alė Kalvaitytė, Izabelė Motiekaitienė ir Petras Kovelis, kuriuos vargonais lydėjo Prof. Vl. Jakubėnas ir Vyt. Gutauskas. Chorui diriguoja J. Krutulis. Liubeko Lietuvių parapijos klebonas pareigas eina Kun. Ruokis.

The Illuminating Co. Metinis Raportas

Savo metiniame raporte the Illuminating Company, Elmer L. Lindseth tarp kitko praneša: "The Cleveland Electric Illuminating Company 1945 metais patiekė elektros šviesą ir pajėgą didžiausiam skaičiui naudotojų savo istorijoje. Gale 1945 metų ši kompanija turėjo 362,051 elektros kostumerių, arba 4733 daugiau bėgyje 12 mėnesių.

"Visiškai karui pasibaigus ir pereinant į pokarinį laikotarpį kompanijos įiegos gamyba gerokai sumažėjo. Šis buvo pirmas metas bėgyje pastarų septynių metų kurio metuinė Illuminating sistemos gamyba nepasoko į naują aukštą laipsnį.

"Bendras sąlaidas 1945 metų gamybos šios kompanijos įiegos dirbtuvėse buvo 3.73 milijonai kilowatt valandų, kas buvo žemiau 1944 metų gamybos apie 535 milijonus kilowatt valandų, arba 12.5 nuoš. Gale metų metų ši sistema operavo apie 3 milijonų kilowatt valandų saiku metuose, arba apie 30 nuoš. žemiau 1944 laipsnio.

"Bendros įieigos buvo \$5.6 milijonai 1945 metais, arba 3.7 nuoš. mažiau negu metas pirmiau ir žemiausia negu turėta bėgyje 11 metų. Nors kompanija padidino savo dirbtuves ir nuosavybės \$42.9 milijonais tuo 11 metų laikotarpiu, tačiau net įieigos 1945 metais buvo \$601,000 žemiau 1935 metų.

Kompanija išmokėjo taksus ir kitokius mokesčius ir dividendų už 1945 metus mokėjo po \$1.95 nuo šėro.

1946 metais numatyta statyba ir pagerinimai už apie \$9 milijonus.

KAS platina Dirvą — tas platina apšvieta.

BOLŠEVIKAI ŠAUDO SUIMAMUS LIETUVOS KOVOTOUS

Lietuvoje partizanų veikimas matomai yra gausus ir giriose slapstantieji partizanai kovotojai sudaro nemažą neramumą bolševikams okupantams ir saviems patsidavėjams išdavikams.

Kaip patys bolševikai praneša, Lietuvos miškuose pasislėpusieji trukdo bolševikų komissarams veikti, puola raudonosios valdžios pareigūnus, net žudo tuos kurie eina į kaimus žmones skriausti ir plėšti.

Bolševikai kiek galėdami tu kovotojų ieško, gauda ir sugavę teisia. Teismus surengia tokius kad sutrukdą nuo darbų visus kitus žmones, ir patys tinginiauja neva teismo procedūrą vykdydami. Mat, tokiais atvejais nereikia kitko dirbti. Pereitą rudenį Kaune jie vi-

somis ceremonijomis teisėsekančius, kurie Raseinių apskrityje veikė prieš bolševikus: Du kunigus: Kelmės parapijos, vikarą Antaną Čimelių Lyduvėnų kleboną Bronių Gaižutį. Tiedu kunigai ir Kelmės girininkijos buhalteris Juozas Jakubonis nuteisti po 10 metų laisvės atėmimu, o Stasys Eitmantis — 3 metų laisvės atėmimu.

Jie veikė slapta su Zaskevičiaus vadovaujama kovotojų grupėmis. Kunigai baudžiami už tai kad davė kovotojams maistą ir laimino juos miške.

Maželiuose irgi buvo taradoma keturių Lietuvių kovotojų bylos. Teisman susirinko vėl apie 1,000 žmonių. Tai parodo kad prie bolševikų žmonės tukstantinėmis miniomis vaikščioja po teismus — vis mat nedirba, ir todėl kraštas taip nuvaromas nuo koto. Jei ateivais nereikia kitko dirbti. Pereitą rudenį Kaune jie vi-

ti. To teismo nuteisti sušaudyti: Jurgis Uksas (Jurgio sunus), Antanas Tomaliauskas (Antano s.), Stasys Matutis (Antano s.), ir Juozas Kateiva (Petro s.)

Platinkit Dirvą!

Išsirašyta galima bent kada. Metams \$2. Pusei metų \$1.

JONAS G. POLTER

Lietuvis

Namų Maliaavotojas.

Popieriuotojas

Apkainavimas ar patarimas reikale jūsų namo pagražinimo suteikiama nemokamai.

495 East 123rd St.
Telefonas Pötomac 6899

PATENKINTI NAUDOTOJAI SAKO—

"Mes džiaugiamės kad laukėm GASO šilumos-- ir atitinkamų įrengimų"

"Kuomet atsikeliam šaltą, drėgną rytą, tiesiog malonu jausti tą patogų šiltumą per visą namą. Ir Ir jis taip lengvai gaunamas, taip švarus — be vargo."

Taip, visiškai automatiška Gaso šiluma verta palaukimo. Ir verta palaukti iki bus galima gauti tikrai saugų ir atsakančių šildymo įrengimą kurį rengiatės pirkti. Nes, kuomet reikalinga pakankamas didumas, taip pat svarbu reikalaujanti kad jūsų prietaisai apimtų visus standard reikalavimus automatiškam Gaso šildymui. Jie yra:

1. Automatiškas saugos pilotas.
2. Automatiška gaso valve.
3. Gaso spaudimo reguliatorius.
4. Patikrintas traukio uždangas ant kamino.
5. Kambario termostatas.
6. Apribota kontrolė, jeigu šildoma boileriu.
7. American Gas Association Laboratorijos Aprobata prie šildymo prietaiso. Šis aprobatas nesti jeigu viršminėti dalykai yra prie viso įrengimo.

Teiraukites iš Gas Company! Mūsų Namų Apšildymo Departamento pasirošęs atsakyti į jūsų paklausimus apie šildymo įrengimą.

THE EAST OHIO GAS COMPANY

žiemą ar pavasarį
maloniausias skaitymas -

Prenumerata metams vis

KURIE ATNAUJINS ARBA NAUJAI UŽSIRAŠYS DABAR!

NAUJAI užsirašantieji Dirvą suškit prenumeratos \$2.00, arba kurie išrašysit Dirvą savo draugams, gausit ją už \$2.00. Atnaujindami prenumeratą taip pat gausit Dirvą po senovei už \$2.00. Tik prašome tuoj atnaujinti prenumeratą kai ji baigiasi.

(Idėkit į laišką \$2.00 ir įrašę pilną savo adresą, suškit)

DIRVA

6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio

\$2

CLEVELANDO IR APIELINKĖS ŽINIOS

DIRVA—6820 Superior Avenue. ENdicott 4486—Atdara vakarais

SKAITLINGI LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBES PAMINĖJIMAI

KONGRESMANAS MICHAEL A. FEIGHAN RAGINA AMERIKOS VYRIAUSYBĘ PASIREIKŠTI UŽ LIETUVĄ ISNAUJO

20to Distrikto Kongresmanas Michael A. Feighan specialiai atvyko iš Washingtono dalyvauti Lietuvos Nepriklausomybės 28 metų sukakties minėjime, Sovereign Hotel, Vasario 16 vakare, ką šauniai surengė LVS skyrius.

Ta vakarą dalyvavo vakariėnė svečių dikčial daugiau negu tikėtasi. Programos buvo įvairios, su kalbomis ir muzikale dalimi. Programo vedėju buvo LVS 1-mo skyriaus pirmininkas Dr. S. T. Tamošaitis. Be kalbėtojų, jis dar perstatė žymesnius dalyvius ir naujai grįžusius karius, kurių dalyvavo net 12.

Iš Columbus svečias buvo biznierių Clem Pocius, o iš Philadelphia — Kun. J. Brazauskas.

Kelbas sakė Julius Smetona, LVS centrų pirm. P. J. žiūris, laikraštlininkas Spencer Irwin, ir pagaliau Kongreso Atstovas Michael A. Feighan. Jo kalbos sutrauka telpa šiame pusl.

SVEČIAI

Dirvos redakcijoje apsilankę svečiai iš Detroito, Mrs. Elizabeth Shnerpunas, taipgi Mrs. Julia Rakauskas ir Balčiūnai, kurie atvyko į Elenos Urbšaitienės laidotuves.

Mrs. E. Shnerpunas yra ponios O. Lesnikauskienės sesuo. Ji užsirašė sau į Detroitą Dirvą.

Iš Floridos į šias laidotuves parvyko Andrius Urbšaitis su žmona, kurie tik pereitą rudėnį ten išvažiavo.

Taipgi šiomis dienomis grįžo iš Floridos Jonas ir Marge Verbelai. Jie ten praleido kelias savaites gana smagiai.

OHIO valstijoje yra suvirš 5,000 protiška sergantieji žmonės kuriems būtina reikalinga institucijos priežiūra, bet nėra vietos. Kiti 28,250 protiška ligonių yra sugrąžta valstijos užlaikomos institucijose, nors tos patalpos skirtos de 24,000 asmenų.

AR ŽINOT KAD—

Senesnio amžiaus asmenys dažniau žusta nelaimėse gatvėse?

—Rankom signalai reikalauja trafiko įstatymais?

—Jūs galite būti areštuojami už važiuojimą 20 mylių greičiu į valandą slidžiomis gatvėmis arba kada oro ir kelio sąlygos yra blogos?

—Reakcijos laikas vidutinio važiuotojo yra viena sekunda? —Kad šiuo vienos sekundės laikotarpiu nuimant koją nuo gaso pedalo ant stabdžių, karas pravažiuoja apie 30 pėdų 20 mylių į valandą greičiu?

—Turit privažiuoti kiekvieną trafiko signalo lempa taip lyg kad ji tuoj mainysis į raudoną?

—Kad ŽALIA signalo šviesa ne visada reiškia GO?

—Atitinkamas persirgėjimas reikia duoti pirm negu varai savo karą atbulai?

—Motoristai turi sustoti ties šaligatviu kada išvažiuoja iš savo kiemo?

—75% žmonių užmuštų Clevelando trafiko nelaimėse 1945 metais buvo pėkštėjai?

Cleveland Police Dept.

KORTAVIMAS

Moteryų Sąjungos 36 kp. rengia kortavimą, šokių ir vakarienę, sekmadienį, Vasario 24, nuo 3:30 v. po pietų, naujos parapijos salėje, 18022 Neff Road. Dovanos prie kiekvieno stalo; įžanga 50c.

Kviečia Komisija.

PADEKA

Šiuomi dėkoju mūsų draugams Clevelandiečiams ir iš kitų miestų kurie mane taip gausiai lankė mano ligos metu, ir prisuntę gėlių, kas padarė mano ligą lengvesnę. Ačiu jums visiems, draugai.
Mrs. Ursulė Chesnes,
1548 Addison Rd.

Himnus skambino p-lė Al-dona Tamošaitytė; piano solo kelis kurinius skambino pon. Birutė Smetonienė. Sudėta keliasdešimtis dolarių aukų Lietuvos vadavimo darbams test.

VAINIKAS PRIE A. A. SMETONOS GRABO

Sekandį dieną, sekmadienį, nuvežta vainikas į Knollwood Kapinių mausoleumą prie a. a. Prezidento Smetonos grabo — važiuojo apie 30 žmonių kelių se automobiliuose.

Sį vainiką padovanojo geri mūsų patriotai ir Prezidento A. Smetonos šeimos draugai Mr. ir Mrs. Jonas Rouika iš Columbus, Ohio.

PARAPIJOS SALĖJE

Sekmadienį po pietų, šv. Jurgio parapijos salėje, atsibuvo viešos prakalbos Nepriklausomybės paminėjimui. Be savo vietinių, buvo taipgi pakviestas ir Kongresmanas Michael A. Feighan kalbėti. Tačiau iki jis galėjo į susirinkimą pribūti, numatytas programos buvo senai pasibaigus ir jis kalbos negalėjo pasakyti.

Rinkta aukos ir parapijos vaikai išpildė dainų programą.

LVS SUSIRINKIMAS

LVS 1-mo skyriaus susirinkimas bus laikomas penktadienį vakare, Kovo 1, nuo 8 val. Dirvos redakcijoje. Bus renkama valdyba ir aptariama kiti reikalai.

Valdyba. GM rengiasi statyti dirbtuvės Parma srityje. Darbą žada pradėti apie Birželio 1. Tas projektas apima \$10,000,000.

SVEIKATOS DIENOS

Goodrich House rengiamos pamokinančios ir naudingos sveikatos dienos, Vasario 26-28, tikslu supažindinti žmones su sveikatos reikalais.

Posėdžiai tomis dienomis bus nuo 1:45 po pietų ir 8 vakare.

LAISKAI NUO PABĖGELIŲ

Dirvos redakcijai prisiusta laiskai iš pabėgėlių Vokietijoje, kurie įeško savo giminių gyvenančių Clevelande:

Zigmantui Vladui, nuo Mindaugo, Selmio.

Antanui Adomaičiui nuo M. Adomaitienės, iš Jurbargo.

Jurgiui Mačiui, Bekenytei - Pauliukevičienei nuo Saučiunaitės-Dagienės.

Kubiliui Povilui, nuo sunaus Alfonso Kubiliaus.

Agnieskai Simaitienei (Pabaltei) nuo Lelio Petro.

Stasei ir Marei Blinkievičienėms: Bukauskienei ir Kavarskienei, nuo Zenono Dumanio.

Walter Kasonui ir Matildai, Juozui Lapėnams.

Viktorui Bender nuo Igno Bajoraičio.

OHIO valstijoje šiuo laikotarpiu yra apie 192,000 žmonių užsirašiusių aplikantais į darbus, taigi tiek yra bedarbių.

FRAGEDIJA

Frank Yodanis, 33 m., ir jo žmona, abu nuo 9101 Harvard ave., susivaidijo prie Melody užteigos, ir vyras savo žmoną sunkiai subados peiliu paskui pats save persidūrė. Abu pavojingai sužeisti.

OFFICIAL

1946 Auto License Bureau

Dirvos Office—6820 Superior Ave.

Atdara nuo 9:00 ryto iki 9:00 vak.

March 1 iki 30. Ateikit anksti.

Anna Karpius—Deputy Registrar

INCOME TAX

Jau pildoma ir ką reikia padaryti kiekvienam kuris turėjo bent inegų virš \$500. Šį patarnavimą galima gauti

pas P. P., Joseph ir Bernard Muliolis

ar jų raštininkę Miss Leonard

6606 Superior Avenue

Atvyko ir Duktė

Churchillo vyriausia duktė, atvykus iš Anglijos į Floridą pas savo tėvus, kur jie leidžia žiemą.

MIRIMAI

JANUSIS ALOIZAS, 71 metų, (našlys), nuo 10501 Reno ave., mirė Vasario 14, palaidotas Kalvarijos kapinėse 18 d., pamaldos atsibuvo šv. Jurgio bažnyčioje.

Liko du sunai, Petras ir Pranas, ir brolis Alekas Chicagoj. Laidojime pasitarnavo laidotuvių direktorė Della Jakubs.

MIKALINA CHAPLICKI (Baranaukaitė), 27 metų, nuo 1379 E. 27 st., mirė Vas. 15, palaidota 19 d., Kalvarijos kapinėse. Pamaldos atsibuvo šv. Tamošiaus bažnyčioje.

Vėlonė buvo Clevelande gimus, liko vyras Louis su 9 metų surum. Taipgi liko jos tėvai, Vincas ir Monika Baranaukskai, broliai Juozas ir Jonas, seserys Vincenta ir Anelė.

Laidojime pasitarnavo Wilkelis Funeral Home.

PLIENO STREIKUI pasibaigus, Clevelande grįžo dirbti apie 13,000 darbininkų.

PARSIDUODA

E. 66 arti Lexington, gerai išstatytas muros apartamentas, šeši po 5 kamb. butai, paskiri furnasai, garažai. Mėn. ineiga \$185. Kreipkitės:

West Shore Homes Inc.

15902 Detroit Av. BO. 2521

PRIPILDOM

INCOME TAX

vakarais nuo 6—7

8205 Superior Ave.

DIVORSŲ Clevelande 1945 metais buvo 7,000, aukščiausias skaičius kiek kada buvo. Tačiau šymet iš paduotu divorso aplikacijų per Sausio mėnesį išrodo kad bus sumušta ir pereitų metų rekordas.

ELECTRICAL WIRING

Suvedam elektros vielas, taisom, komerciniai, suvedam į namus įieig į elektrą.

Mulberry 1188. (9)

AKINIAI

galima gauti pas

D-RĄ MATULAITI

(Lait)

7829 Euclid Avenue

Lithuanian Digest

6820 SUPERIOR AVENUE

CLEVELAND 3, OHIO

PHONE: ENdicott 4486

Feighan Condemns Soviets Action and Aggression in Lithuania

Excerpts from an Address by Hon. Michael A. Feighan at the League for the Liberation of Lithuania Dinner at Hotel Sovereign in Cleveland on February 16th.

Normally, my dear friends, a birthday celebration is a gay and festive occasion. The celebrant is congratulated by his friends and feted by his family in an atmosphere of joy and congratulation. I feel I can speak with authority on this subject because it happens that my birthday coincides with the birthday of the modern, free Lithuania. I very much fear, however, that the same cannot be said for the birthday we are met here to commemorate today. Because, in celebrating the twenty-eighth anniversary of Lithuanian Independence, we find that courageous nation which should be the true celebrant of the occasion, lying stricken under the occupation of alien power.

It is understandable to me that this anniversary program should be overcast with the grimmest and most foreboding feelings. This deep concern, I am sure, arises not only from a realization of Lithuania's present plight, but from a fear of worse catastrophes to come. I have in mind especially the recent election conducted throughout the Soviet Union February 10th. The Lithuanian people whose independence is still recognized by the U. S. government, were forced to vote in those elections as an integral part of the Soviet Union. I do not believe that the full significance of the move on the part of the Soviet has reached the consciousness of either the American people or their government. The notorious elections of the 14th and 15th of July, 1940, were bad news, but from reports I have received, the present elections represent an even bolder usurpation by Russia of the rights of supposedly free men.

The mere fact that Russia has the effrontery to include Lithuania in this universal Russian election, is proof positive that she considers Lithuania part and parcel of the Soviet Union. If she is allowed to get away with this without official protest on the part of governments which have pledged themselves repeatedly to sustain the rights of all peoples to self-determination, she will consider the matter closed and her predatory objective accomplished. The fact that we still formally recognize Lithuania as a nation will mean little in the face of our tacit consent to Russia's assumption through these elections of control over Lithuania. This is the stuff that appeasement is made of. The nations which should protest let things just drift along while the aggressor nation makes one step after another in pursuit of its nefarious ends. If the United States still holds the position which was expressed by

our State Department in 1940, now is the time for it to reaffirm that position. (Statement of the Acting Secretary of State on July 23, 1940, in which he condemns the occupation of the three Baltic States by Russia).

If, in the words of the State Department, the United States "continues to stand by these principles" then we should raise our voices at this time when they are so obviously being contravened.

In his Navy Day speech of last Oct. 27th, President Truman voiced the same general principles — these particularly apply to the case of Lithuania.

"We believe in the eventual return of sovereign rights and self-government to all peoples who have been deprived of them by force."

"We shall approve no territorial changes in any friendly part of the world unless they accord with the freely expressed wishes of the people concerned."

"We believe that all peoples who are prepared for self-government should be permitted to choose their own form of government by their own freely expressed choice, without interference from any foreign source. That is true in Europe, in Asia, in Africa, as well as in the Western Hemisphere."

"We shall refuse to recognize any government imposed upon any nation by the force of any foreign power. In some cases it may be impossible to prevent forceful imposition of such a government. But the United States will not recognize any such government."

The issue raised by the Russians' high-handed actions in the matter of the recent elections challenges the conscience of America. Either we mean what we say in these high-sounding expressions of principle, or we do not. When a concrete problem such as this arises, we must speak out or prove faithless to the peoples we have encouraged by stating them. In view of the situation arising out of these elections, I say that our government should immediately reaffirm and reiterate its recognition of Lithuania as a free and independent nation. Only thus can we keep the record clear and our consciences at rest in the face of this new form of aggression. Only thus can we prove to the freedom loving people of Lithuania that we are neither insensitive to their plight nor ignorant of the significance of recent Soviet actions.

Mr. Manuisky, the Ukrainian delegate at the United Nations Conference in London demanded, until he was voted down on Feb. 13th,

STARS IN SERVICE

JACK MADDOX
6 FT. 4 IN. TEXAN
WHO WAS AMERICA'S
2ND HIGHEST BASKET
BALL SCORER WHEN
HE PLAYED FOR WEST
TEXAS STATE
TEACHERS!

**THIS FORMER CAGE
STAR IS NOW SERVING
WITH THE U.S.
MARINES—HELP HIM
AND HIS BUDDIES PUT
ALL THE LIVE JAPS
IN PRISONER-OF-
WAR CAGES—
BUY MORE
WAR BONDS**

U. S. Treasury Department

that a United Nations Commission be sent into Indonesia to report on the situation there and the use by the British and the Dutch of troops to put down the native movement for independence. Mr. Manuisky, it is generally agreed, was acting as the mouth-piece for Mr. Vishinsky. In this case I believe the Communists over-reached themselves. Only a blind man could fail to see the similarity between what they are doing in the Baltic States and what they claim the British and Dutch are doing in Indonesia. Mr. Manuisky demanded that a commission investigate the Indonesian situation because he claimed it was a threat to world peace and the United Nations Organization is supposed to investigate all threats to world peace.

Now I submit that the situation in Lithuania where 60,000 guerrillas are in open resistance to the occupying army is just as great a threat to the peace. If, according to Mr. Manuisky, there was reason for sending a United Nations Organization Commission to Indonesia, there is even more reason right at the present time for sending one into Lithuania. I therefore recommend that the United Nations Organization be urged to appoint a Commission which shall investigate, without delay, the turbulent conditions in Lithuania to determine just whether or not they constitute a threat to world peace.

On Oct. 15th, 1940, soon after the Soviet occupation of Lithuania (the first occupation, I mean) Pres. Roosevelt addressed these words to a Lithuanian American Delegation which went to him in Washington:

"It is stated that Lithuania has lost her independence. It is a mistake to say so. Lithuania has not lost her independence; Lithuania's independence has only temporarily

been put aside. Time will come and Lithuania will be free again. This will happen much sooner than you may expect."

Roosevelt's prophecy, however, will not come true if our Government drifts and delays in its policy with regard to Lithuania. We need affirmative action, now, to make his words come true.

Our Government has, up to now, by refusing to withdraw its recognition, aided this determination at least negatively. It is time now to take positive steps to help Lithuania "re-create a real free state."

SUPERIOR-RUSSELL INN

LIETUVIŠKA UŽEIGA

6824 Superior Ave.

LIQUOR WINE BEER

Vieta kur susitinka kitų miestų pravažiuojanti Lietuviai
Helen Urbšaitis Helen Dunbar
Savininkės

BROTHERS CAFE

LIETUVIŠKA UŽEIGA

1603 E. 79th Street

DEGTINĖ ALUS VYNAS

Užkvičiame savo draugus
Lietuvius atsilankyti.
Atdara nedėdieniais.
KAZYS LEIMONAS, Sav.

TREE'S CAFE

1457 East 71st Street

LIETUVIŠKA UŽEIGA

ALUS DEGTINĖ VYNAS

Smagi vieta sueiti savo senus pažystamus ir draugus.
Eleanor ir Anthony Budas
Savininkai

NOTARY PUBLIC

Turint reikala notarizuoti dokumentus kreipkitės į

K. S. KARPIUS

6820 Superior Ave.

ENdicott 4486

DABAR

GAUNAMA

Moncrief's 1946 Eilė

Automatiški šildymo Pečiai

GAS ★ OIL ★ COAL

THE HENRY FURNACE CO., MEDINA, O.

THE KRAMER & REICH CO.

7010 Superior Ave Atdara Vakara

VYRAMS REIKMENYS

VYRAMS ir VAIKINAMS

SKRYBĖLĖS • SWEATERIAI
KELNĖS • ŽAKIETA

DYKAI GREEN STAMPS su kožu puošniu DYKAI
Čia gali iškeisti savo Stamp Books.

Della C. Jakubs
(JAKUBAUSKIENE—Laisnuota Laidotuvių Direktorė)
REIKALĖ VEŽIMAI LIGONIAMS PERVEŽTI.
Kambariai pašarvojimui leidžiama naudotis nemokamai.
LITHUANIAN FUNERAL HOME
6621 EDNA AVENUE ENdicott 1763

JUOZAS PEČIULIS
Išdirha PLIENINES (Steel) VENETIAN BLINDS
Visos mūsų išdirbamos Venetian Blinds langams yra geriausio plieno; darbas taigpi geras. Mes taipgi padarom WINDOW SHADES langams. Prašome visų Lietuvių kreiptis į mus, o gausite tinkamą patarnavimą. Rašykite atvirutę arba skambinkite telefonu, ar tiesiog matykite mus.
SUN VENETIAN BLINDS
Call IVanhoe 3956 18609 KEWANEE AVENUE

Wilkelis Funeral Home
PILNAS LAIDOTUVIŲ PATARNAVIMAS
6202 Superior Ave. HEnderson 9292